

Mentale gezondheid in Nederland

Nederland is een gelukkig land. Wereldwijd scoren we hoog op de gelukslijstjes. We staan op nummer 5, vlak na andere 'gelukslanden' als Finland, Denemarken, Zwitserland en IJsland. Volgens UNICEF is de Nederlandse jeugd het gelukkigst van de hele wereld.

Tegelijkertijd kampen steeds meer Nederlanders met psychische problemen. De vraag naar psychische hulp groeit zo snel dat er zelfs al gesproken wordt over een 'mentale crisis'. In 2021 bereikte de mentale gezondheid van Nederlanders een dieptepunt. De behoefte aan psychische hulp is groot; een groeiende groep mensen doet een beroep op de ggz en jeugdzorg voor hulp. Hierdoor zijn lange wachtrijen ontstaan. Onder de wachttenden is een groot aantal jongeren. Zij ontwikkelden relatief meer stress- en depressieklachten tijdens de coronacrisis.

Vereniging
Innovatieve
Geneesmiddelen

Psychische aandoeningen zijn een verzamelnaam voor een breed spectrum aan stoornissen. Voorbeelden van psychische aandoeningen zijn depressie, ADHD, schizofrenie, post-traumatische stress syndroom, burn-out en angst- en eetstoornissen.

De impact van psychische problemen op de samenleving is enorm. Het veroorzaakt niet alleen veel persoonlijk leed, maar eist ook een maatschappelijke en economische tol. De miljoenen Nederlanders die elk jaar te maken krijgen met psychische problemen ervaren vaak problemen in sociale contacten, schuldenproblematiek of problemen op het werk. Vaak vallen ze (langere) tijd uit. Het is de grootste veroorzaker van arbeidsongeschiktheid. De kosten van verzuim alleen al bedragen nu 1,5 miljard euro per jaar. De uitgaven voor zorg en sociale premies en het verlies aan inkomsten nemen ieder jaar toe.

Het is belangrijk dat mensen met psychische problemen de hulp en behandeling krijgen die zij nodig hebben. Soms kunnen geneesmiddelen hierbij een rol spelen, bijvoorbeeld als ondersteuning bij een behandeling of ter aanvulling of vervanging van psychotherapie. Geneesmiddelen helpen bij het onder controle krijgen van psychische aandoeningen, zodat mensen zichzelf kunnen zijn en (beter) kunnen functioneren.

Feiten en cijfers

4 op de 10

Ruim 4 op de 10 Nederlanders krijgt ooit in het leven te maken met een psychische aandoening.

1,3

1,3 miljoen Nederlanders hebben last van burn-out klachten, 1,1 miljoen mensen van angstklachten, 1 miljoen mensen slikken antidepressiva.

36

Werkende mensen met een psychische aandoening verzuimen gemiddeld 36 dagen per jaar.

#1

Psychische problemen zijn de nummer 1 veroorzaker van arbeidsongeschiktheid.

€ 1,5 miljard

De economische kosten veroorzaakt door verzuim en ziektelast door depressie bedragen in Nederland €1,5 miljard per jaar. Bij migraine is dit tussen de €2,3 – €4,2 miljard euro.

15%

Mentale gezondheid van Nederlanders bereikt in 2021 een dieptepunt; 15% van de bevolking van 12 jaar of ouder was psychisch ongezond.

9 van de 10

Bijna 9 van de 10 mensen met psychische problemen ervaren dat stigma en discriminatie hun leven negatief beïnvloeden.

Wat doen geneesmiddelenbedrijven?

138

Geneesmiddelenbedrijven werken aan de ontwikkeling van 138 nieuwe geneesmiddelen voor behandeling van mentale aandoeningen.

13

In Nederland doen geneesmiddelenbedrijven in 13 klinische studies onderzoek naar innovatieve geneesmiddelen voor psychische aandoeningen.

Begrip & acceptatie

Geneesmiddelenbedrijven werken samen met de overheid, zorg en patiëntenorganisaties om te zoeken naar oplossingen die leiden tot meer begrip en meer acceptatie.

Vereniging
Innovatieve
Geneesmiddelen

Het belang van onderzoek

De geneesmiddelensector boekt op veel vlakken vooruitgang. Tegelijkertijd is nog veel meer onderzoek nodig. Bij psychische problemen is onderzoek ingewikkeld. Een belangrijke reden is dat het menselijk brein erg complex is. Vaak staat een psychische aandoening niet op zichzelf maar is dit het gevolg een complex samenspel van mentale en fysieke klachten. Gemiddeld haalt 90% van alle kandidaat-geneesmiddelen de eindstreep niet. Een beter begrip van de werking van het brein is daarom nodig om innovatieve therapieën te ontwikkelen voor mensen voor wie huidige behandelopties ontoereikend of niet beschikbaar zijn.

Klinische onderzoeken vormen een belangrijk deel van de zoektocht naar nieuwe behandelmogelijkheden. In klinische studies wordt gekeken naar algemene resultaten, maar ook naar individuele reacties. Door te kijken naar verschillen en overeenkomsten wordt nieuwe kennis opgedaan. Deze kennis kan weer gebruikt worden om eerder en betere diagnoses te stellen. Door psychische problemen eerder te herkennen kunnen de gevolgen worden beperkt. Denk hierbij aan mentale schade, maar ook schade in de sociale en economische context.

Stigma

Naast meer onderzoek is het ook belangrijk dat er meer maatschappelijk draagvlak is voor psychische problemen. Te vaak wordt gedacht dat een depressie wel over gaat als je 'even gaat sporten' of 'vroeg naar bed gaat'. Psychische problemen zijn geen aanstellerij of een dipje. Bijna iedereen met een psychische aandoening krijgt te maken met dit 'stigma'. Soms kan dit mensen ervan weerhouden om hulp te zoeken voor hun psychische problemen, waardoor hun situatie verder verslechtert. Begrip en aandacht voor deze problematiek kan veel leed en schade voorkomen. Informatie en educatie zijn daarom net zo belangrijk.

Werken aan maatschappelijk draagvlak

Geneesmiddelenbedrijven werken mee aan diverse educatieprojecten. Een goed voorbeeld daarvan is de inzet van Janssen en Lundbeck. Zij hebben zich samen ten doel gesteld om de kennis en bewustwording over psychische aandoeningen te vergroten. Als onderdeel van deze gezamenlijke doelstelling hebben Janssen en Lundbeck samen besloten om het bedrijf Edulin-Q te sponsoren. Edulin-Q ontwikkelt programma's en organiseert studiedagen voor onderwijsteams in het voortgezet onderwijs. Hiermee willen zij onder andere vakdocenten, mentoren, leerling coördinatoren, decanen en loopbaanbegeleiders helpen bij het bespreekbaar maken, herkennen en vroeg signaleren van depressie en psychosen in de klas.

© oktober 2021
Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen

Redactie:
Erwin Vermeulen

Bronnen:
Mentale Vooruitgang, (Kraaijeveld, Halink en Verbugt, 2021), Unicef, Trimbos Instituut
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport, PhRMA, CBS, Volksgezondheidszorg.info
GGZstandaarden.nl, Clinicaltrials.gov, MIND platform.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere wijze, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever. Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Een aantal feiten uit deze publicatie is afkomstig uit recente publicaties van de Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen, EFPIA en andere bronnen. Deze zijn gecontroleerd op juistheden zijn actueel op het moment van publicatie. Wel hebben deze feiten, net als de in de publicatie opgenomen infographics, een tijdgebonden karakter. De uitgever aanvaardt geen aansprakelijkheid voor onjuistheden in deze uitgave.